

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2018/41
06.11.18
Aqqaluaq B. Egede

Nunatsinni aatsitassarsiornermi uranimik aatsitassallu allanik ulorianartunik qingnornertalinnik saniatigut tamakkiisumilluunniit paaasoqarsinnaalissanersoq pillugu innuttaasunik taasititsisoqarnissaanik siunnersuut, taasititsinissarlu sioqqullugu inuit ilisimasanik tamakkiinerusunik tunngavisseqqullugit arlaannaannut attuumassuteqanngitsumik suliamillu ilisimasaqarnermik illuinnaasiunngittumillu tunngaveqartumik paasititsiniaanerit aallarteqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut Inuit Ataqatigiit ilaasortaataat)

Narsap akinnguani tuttuuteqarfik ersiinnarpoq. Narsami aamma Narsap akinnguani savaateqarfiit ersiinnarput. Narsap aamma akinnguani naatsitanik naatsitsiviit ersiinnarput. Aalisartoqarfissuusarlunilu aamma illoqarfik aalisarnermik annikitsumik inuussutissarsiorfiusarpoq. Kangerlunni inuussutissarsiuiterpassuit ingerlapput. Inuit ulapputtut savaatillit nunaatillit naatitsisullu inuussutissarsiorput, ukiorpassuarni suli ingerlajuartussatut naatsorsuutigaagut. Taakkuali Uran-imik paaanerup piuneerutivissinnaavai.

Tupinnartuliaanngilaq tqqavanimiut inuppassuummata puinnarlutik kuummi imersinnaarusuttut. Tupinnartuunngilaq inuit puinnarlutik nuniassinnaarusummata. Ilami avatangiiseqarusupput peqqinnartumik, mingutsitaanngitsumik, siunissamilu piujuartikkumasaminnik nunamik atuerusupput. Nunatsinni inuuniarsimasugut siuaasatsinnik kingornussaqaq anersaaq tamanna ullumikkut sumut pisimanerpa? Sooq apeqqutilluunniit taamaattut oqallisiginaveersaalersimavagut?

Immitsinnut tusarnaarsinnaanerulerniarta, inoqatinut naalaarsinnaaneq navianartortaqaanngilaq. Innuttaasut taasitinneqarnissaanni apeqqummi aamma tamanna atuuppoq. Soorlu aamma nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit naalagaaffiit peqatigiit nalunaarutaanni, imm. 29 imatut oqaasertaqartoq:

“1. Nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffigaat avatangiisit allanngutsaaliornissaannut illersornissaannullu nunamillu imaluunniit nunat najugarisamik isumalluutimillu kingornussisinnaanissaq. Naalagaaffiit pisussaapput taamatut allanngutsaaliuinnermut

illersuiner Mullu, immikkoortitsinertaqanngitsumik nanat inoqqaavinut ikiorsiiner mik pilersaarutit pilersissallugit atortissallugillu.

2. Naalagaaffiit pisussaapput sukumiisumik iliuuseqassallutik qulakkeerniarlugu atortussiat navianaatillit inissisimatinnissaat imaluunniit toqqorsimanissaat pissanngitsoq nunani imaluunniit nunat inoqqaavisa najugaqarfiini taakkua kiffaanngissuseqartumik, sioqqutsisumik paasinnittumik akuersisimatinnagit.”

3. Naalagaaffiit aamma pisussaapput pisariaqarfiisigut qularnaassallugu, nunat inoqqaavisa atortussianit tamakkuninnga sunnerneqarsimasut peqqinnerat iluarsiiviginiarlugu nakkutilliinermut, ataavartitsinermut iluarseeqqinnermullu suliniutit inuiannit eqqorneqarsimasunit pilersaarusionerqartut atortinneqartullu, naleqquttumik atortinneqarnissaat.”

Nunatta inui, nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersakkatigut illersugaapput. Aalajangersakkatigullu illersugaavugut qulaatiinnarluta aalajangersaasoqalissagaluarpat illersorneqaatigisassatsinnik, aamma aatsitassarsiorneq tunngavigalugu suliniutit pineqartillugit.

Tunngaviit saqqummiussagut aallaavigalugit Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut inuiaqatigiit nunatsinniittut qanoq isumaqarnerat soqutiginaq naalakkersuisuinnasorisut kukkussuteqassasut. Aalajangersakkallu arlalippassuit tunngavigalugit qulaaniit aqutsiniarnerat akisoorujussuanngorsinnaasoq.

Oqallitsitsinaveersarneq, inuiaqatittalu sioqqutsisumik attuumassuteqanngitsumillu paasititsiniaaffigineqannginnerat uppersaataissaapput, ukiuni arlalinni Uran pillugu Naalakkersuisut suliniuteqaramik suliaq ”isertuunneqartutulluunniit” oqaatigineqarsinnaasumik ingerlammassuk. Uran-imik paaanissamik siunertallit ingerlatseqatigiiffiit Naalakkersuisuniit pingaarnertut illersugaasutut misinnarput. Nunatta inui Naalakkersuisut isumaanniit allaanerumik isumallit pingaanninnertut inissisimatinneqarnerat miserratineqarsinnaanngilaq. Tamanna akuerineqarsinnaanngilluinnartoq Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut.

Oqartussaaqataaneq (tassa Demokrati) tassaagajuppoq eqqortumik aalajangiinissamut kigaagineqarsinnaasoq. Kisermaassillunilu aqutsinerup allaanerussutigaa sukkanerpaamik isummipallannikkut kukkusumik aalajangersaaneq ilisarnaatigikkajummassuk. Oqartussaaqataanerup ilisarnaatiginiartussaavaa, imatuunngitsoq,- amerlanerussuteqaraanni tassaasoq ilumuussusermut takussutissaq. Imaattariaqarsorinarpoq, kikkut tamarmik inissaqartillugit naalakkersuinikkut aqutseriaaseqarneq.

Amerlanerussuteqarnermi imatut atornerqartutut assersuunneqarsinnaavoq, tassalu, amaqqut pingasut, savarlu ataaseq – aaliangiiniarsarissasut unnugu sumik nerinissaminnik, tamannalu pillugu taasillutik. Soorunami amerlanersussuteqartutajugaassapput, tamannli isumaqanngilaq eqqortumik aalajngiisimassasut. Ullumikkut nunatsinni naalakkersuinikkut suliallit

oqartussaaqataanermik paasinninnertik nassuiaraangassuk qanoq oqartussaaqatigiinnerup torrallataatigineranik paatsuuisimaneq arajutsisassaaneq ajorpoq. Amerlanerussuteqarneq najummsuliullugu oqartussaaqataaneq napatissallugu amigarujussuarpoq, inuillu ilarpassui nunatsinni inissaqanngitsutut misigisimatillugit.

Aap, Inuit Ataqtigiit aalajangiusimavarput nunatta inui Uran pillugu taasitinnegassasut. Inuit Ataqtigiit isumaqarpugut Narsami innuttaasut qarsutiinnarneqarsinnaanngitsut tusaaniarneqartariaqartullu. Inuit Ataqtigiit isumaqarpugut inuk qinigaaguni imaanngitsoq qaffattoq, aamma isumaqatiginngisaminut sullissisussaavoq. Tamattami nunagaarput, aamma tamatta isummerfigisassaraarput. Inuit Ataqtigiit Kattuffiat pilersinneqarmalli inuit ikinnerussuteqartut tusaaniarneqarnissaannik, inuillu pisinnaatsitaaffiinik qitiutitaqarnerput ullumikkumut attapparput.

Attattuarsimavarpullu inuit nunatta avataaneersut aningaasaatilissuit isumalluartinniarsaraluta pimmatigigaluarmatigulluunniit kinaassuserput, immitsinnut nunaqqatitsinnullu tunulliuussisimanngilagut. Massakkullu amerlanerussuteqartut tunulliuussimanngilagut, ataqqillugit suliaat pillugit saaffiguarsimavagut, siunnersuuteqarfigisarpagut, isumaanillu tusarnaarlutalu apeqquusiarsimalluta. Naak suleqatiginiakkavut oqallinnissaq tunuinnarlugu, paaseqatigiiffissarsiorneraqanngitsumik suleriaaseqalersimagaluartut suli isummatigut naapiffissarsiorneq ingerlapparput. Soorunami neriuppugut immitsinnut tusarnaarsinnaassasugut.

Aatsitassanik ulorianartunik qinngornitalinnik paaasoqalissagaluarpat, innutaasunik taasititsisoqarnissaanik siunnersuut, taasititsinissarlu sioqqullugu inuit ilisimasanik tamakkiinerusunik tunngavisseqqullugit, arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumik, sulianillu ilisimasaqarnermik tunngavilimmik, minnerunngutsumillu illuinnaasiunngitsumik tunngaveqartumik paasititsiniaanerit aallartinneqarnissaat Naalakkersuisut isumagissappassuk tupinnartortassaqartinngilarput. Inuit Ataqtigiinnut aammalumi inuppassuarnut tupinnarnerussiaq tamanna pinaveersaartinneqassappat.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut Inatsisit atortinneqarnerannut ataatsimiititaliamut ingerlateqqipparput. Tassani suliassaq pingaarutilik, inuiaqatigiinnut oqartussaassusermik akisussaasuseqartumillu sullissinermik qulakkeerinnittoqarnissaa siunertaralugu suliassap aallarnisarneqarnissaa kissaatigaarput. Neriulluta siunnersuut kiisami katersuuffiulluarluni Inatsisartuniit ilalersorneqassasoq.